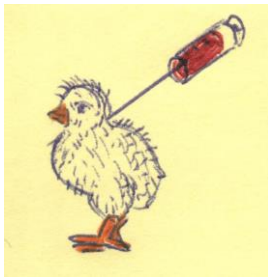

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de gentechproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

[Aanvraag door Intervet](#)

[Ontwerpbeschikking](#) ministerie van lenM

[Milieurisicoanalyse](#)

[Database van het ministerie voor alle informatie](#)

[Beschikking](#)

Wilt u hiertegen ook bezwaar maken? Vul dan de [Handtekeningenlijst](#) in, maak een kopie, en stuur die voor 3 januari 2016 op naar het adres onderaan de lijst. Alles invullen anders niet geldig.

Onze zienswijze staat onder de kennisgeving.

Kennisgeving Besluit genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013

Ontwerpbeschikking op de vergunningaanvraag van Intervet International B.V., te Boxmeer, voor introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Vergunningsaanvraag

Op 10 juli 2015 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (hierna: lenM) van Intervet International B.V., te Boxmeer, een vergunningaanvraag op grond van het Besluit genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013 (hierna: Besluit ggo) ontvangen voor introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen. De aanvraag is geregistreerd met het kenmerk GGO IM-MV 15-011.

De aanvraag betreft een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan kippen. In het HVT virus is een gen gekloneerd van het Newcastle disease virus (NDV) en een gen van het Infectious Bursal Disease Virus (IBDV). Het doel van de studie is om een vaccin te ontwikkelen tegen zowel de ziekte van Newcastle, de ziekte van Gumboro als tegen de ziekte van Marek in kippen.

De werkzaamheden zijn voorgenomen plaats te vinden in de gemeenten Boxmeer (*om precies te zijn Oeffelt opmerking webmaster*) en Aalten. Op grond van het Besluit ggo dient de Staatssecretaris van lenM op deze aanvraag te beslissen.

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de gentechproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

Procedure

Voor de behandeling van bovengenoemde aanvraag zal de uniforme openbare voorbereidingsprocedure worden doorlopen, conform afdeling 3.4 van de Algemene wet bestuursrecht.

Ontwerpbeschikking

Naar aanleiding van de aanvraag is een ontwerpbeschikking opgesteld waarbij met de aanvraag wordt ingestemd. Inzage aanvraag en ontwerpbeschikking De aanvraag, de ontwerpbeschikking en de overige relevante stukken liggen vanaf 26 november 2015 op werkdagen ter inzage bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu, RIVM/VSP/Bureau GGO, Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, Postbus 1, 3720 BA Bilthoven.

De stukken kunnen daar ingezien worden van maandag t/m vrijdag van 10:00 tot 16.00 uur na afspraak via telefoon of e-mail (tel. (030) 274 2793, e-mail bggo@rivm.nl). De bezoeker dient zich met een geldig identiteitsbewijs te melden bij de receptie.

Deze kennisgeving, de ontwerpbeschikking en de bijbehorende stukken zijn ook beschikbaar op de internetpagina <http://www.ggo-vergunningverlening.nl>.

Inspraak

Tot en met 6 januari 2016 kan een ieder zijn of haar zienswijzen schriftelijk of mondeling naar voren brengen met betrekking tot de ontwerpbeschikking. Voor mondelinge zienswijzen kan contact opgenomen worden met het Ministerie van IenM / Bureau genetisch gemodificeerde organismen, telefoon (030) 274 2793.

Schriftelijke zienswijzen dienen, onder vermelding van dossierkenmerk GGO IM-MV 15-011, te worden gezonden aan:

Staatssecretaris van IenM

T.a.v. RIVM/VSP/Bureau GGO

Postbus 1

3720 BA Bilthoven

De zienswijze moet zijn ondertekend en van een datum, naam en adres voorzien zijn. Er worden geen ontvangstbevestigingen op ingediende zienswijzen verstuurd. Zienswijzen die langs elektronische weg worden ingestuurd, worden niet geaccepteerd.

Voor verdere vragen over het indienen van zienswijzen zie het 'veelgestelde vragen' gedeelte op de internetpagina <http://www.ggo-vergunningverlening.nl>.

Wilt u hiertegen ook bezwaar maken? Vul dan de [Handtekeningenlijst](#) in, maak een kopie, en stuur die voor 3 januari 2016 op naar het adres onderaan de lijst. Alles invullen anders niet geldig.

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de genterproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

AANTEKENEN

Staatssecretaris van IenM, mevrouw S.A.M. Dijkma

T.a.v. RIVM/VSP/Bureau GGO

Postbus 1

3720 BA Bilthoven

Lelystad, 1 december 2015.

Geachte mevrouw Dijkma,

Zienswijze en open brief tegen de volgende vergunningaanvraag:

Wij maken via deze zienswijze bezwaar tegen de ontwerpbeslissing op de vergunningaanvraag van Intervet International B.V., te Boxmeer, voor introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen.

Vergunningsaanvraag

*Op 10 juli 2015 heeft het Ministerie van Infrastructuur en Milieu (hierna: IenM) van Intervet International B.V., te Boxmeer, een vergunningaanvraag op grond van het Besluit genetisch gemodificeerde organismen milieubeheer 2013 (hierna: Besluit ggo) ontvangen voor introductie in het milieu van genetisch gemodificeerde organismen. De aanvraag is geregistreerd met het kenmerk **GGO IM-MV 15-011**.*

De aanvraag betreft een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan kippen. In het HVT virus is een gen gekloneerd van het Newcastle disease virus (NDV) en een gen van het Infectious Bursal Disease Virus (IBDV). Het doel van de studie is om een vaccin te ontwikkelen tegen zowel de ziekte van Newcastle, de ziekte van Gumboro als tegen de ziekte van Marek in kippen. De werkzaamheden zijn voorgenomen plaats te vinden in de gemeenten Boxmeer en Aalten. Op grond van het Besluit ggo dient de Staatssecretaris van IenM op deze aanvraag te beslissen.

Stichting Ekopark en De Gentechvrije Burgers vinden dat deze genterproeven niet mogen plaatsvinden. Dit is alleen gebaseerd op economisch gewin. 60.000 Proefdieren worden weer opgeofferd.

Enmaal in het milieu losgelaten, is het genter organisme niet meer terug te halen .

We verwijzen verder naar onze eerdere zienswijze:
<http://www.gentechvrij.nl/plaatjesgen/kipbezwaarznamen.pdf>

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de gentschproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

Wij ondersteunen de volgende stelling:

Richard Strohmán is an eminent scientist and former Chair of the Department of Molecular and Cell Biology at Berkeley who stated the problem this way: *When you insert a single gene into a plant or an animal, the technology will work you'll get the desired characteristic. But you will also have produced changes in the cell or the organism as a whole that are unpredictable. Genes exist in networks, interactive networks which have a logic of their own and the fact that the industry folks don't deal with these networks is what makes their science incomplete and dangerous. We are in a crisis position where we know the weakness of the genetic concept, but we don't know how to incorporate it into a new, more complete understanding* . Bron:

http://www.davidsuzuki.org/david/downloads/David_Suzuki_Biotech_essay.pdf

Een eerste opmerking:

Misleiding.

Er wordt in de advertentie gesproken van kippen. Dit is niet juist: het zijn vleeskuikens.

Om precies te zijn: ééndagskuikens en eieren die later uitgebreed worden in de broedmachine!

Zeggenschap

Voor wat betreft de zeggenschap over de locaties Oeffelt en Aalten:

Intervet heeft daar geen volledige zeggenschap over. Zij is geen eigenares van de percelen en geen werkgever van het personeel aldaar. Dus kunnen de proeven geen doorgang vinden.

Ministerie: *Het is noodzakelijk dat alle bij de studie betrokken personen vallen onder de zeggenschap van de vergunninghouder. In principe hebben de personen, werkzaam bij de particuliere locaties, geen dienst- of ander verband met Intervet en vallen juridisch gezien derhalve niet onder de zeggenschap van de vergunninghouder. Response to questions, blz. 2.*

Little is known

Weer komen we fragmenten tegen waarin Intervet verklaart nog weinig te weten over bepaalde zaken.

Bij twijfel niet doen!

We lezen nl.:

Intervet: *Regarding the host specificity of HVT viruses little is known about the specificity of the interaction of viral HVT proteins with their cognate cellular receptors. HVT viruses are cell associated virus (in the body) and only shed as cell free virus through the feather follicles. Natural infection is through inhalation (dust) and uptake of the virus by (presumably) lung associated macrophages. Little is known about this process but changes in host specificity*

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de gentechproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

would most likely be visualized by changes in cell tropism which is not the case (see next section). Furthermore, it can be noted that shedding of the GMO is significantly reduced compared to

the parent HVT aanvraag 2.15

Intervet: To date there is no evidence of recombination of HVT vaccines with other viruses or host cells. Response to questions, blz. 3.

The GMO is not able to spread through aerosols; however it cannot be excluded that the GMO can spread through fomites, for examples through dust particles that may carry the GMO virus. Response to questions, blz. 5.

Kalkoenen lopen gevaar.

Ministerie: 17. Bij 2.17, 5.3 en 5.7 van het aanvraagformulier geeft u aan dat er zich geen kalkoenen mogen bevinden in de omgeving van het dierverslijf. U wordt verzocht aan te geven wat de minimale afstand is waarbinnen zich geen kalkoenen mogen bevinden. Tevens dient u aan te geven voor hoelang deze restrictie geldt. MDV (en mogelijk ook HVT) kan immers infectieus blijven gedurende 4-8 maanden bij kamertemperatuur (2.7 van het aanvraagformulier). Response to questions, blz. 6

Intervet: The distance to the nearest turkey farm is for location 1 approximately 5 km and for location 2 approximately 20 km. Within this distance no turkeys are kept.

The agreement with the farm owners of the study includes a clause that they will not keep any turkeys on their farm within a 6 months period after termination of the study.

The risk that turkeys will get infected with the GMO is negligible due to the distance between the chicken farms and the turkey farms . .

Zijn de burens wel gewaarschuwd in het geval dat zij kalkoenen houden? We hopen van wel!

2.17

In turkeys the virus can spread via inhalation of dust particles shed from the skin from infected (or vaccinated) birds. Spreading of the virus to chickens via the natural route (inhalation of dust particles) is highly unlikely as it is only demonstrated under experimental conditions. Shedding however is observed in (vaccinated) chickens although limited and transient in nature...

....Although the spreading from HVr-ND-IBD is reduced, it cannot be

excluded the GGO can spread to turkey and therefore no turkeys are allowed near the site.

Na afloop gedood.

Een groot aantal kuikens en bevruchte eieren, die later uitkomen worden gebruikt en na afloop worden de kuikens gedood.

60.000 chicks/eggs doen mee aan het onderzoek!

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de gentechproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

4. Beschrijving van het onderzoek

4.1. Hoeveel proefdieren zullen deelnemen aan het onderzoek?

In total a maximum of 60.000 chicks/eggs will be included in the study. This number takes into account the flock sizes in the field (10.000-12.000 chickens per flock/group taking into account the size (m2) of the stables). A possible repetition of the study is included in the number.

Onethisch: Ééndagskuikens krijgen een injectie in de nek.

4.3. Op welke wijze wordt het GGO preparaat aan het proefdier toegediend?

The vaccine will be administered at the farm to day-old chicks by subcutaneous injection in the neck or in-ovo to 18-day embryonated eggs using an in-ovo vaccinator. In the latter case these eggs will be delivered to the farm where they will be vaccinated and hatch a few days later. For both vaccination methods standard commercial equipment and techniques will be used.

Subcutaneous vaccination

For subcutaneous vaccination one day old chickens are injected with the vaccine under the skin in the neck.

4.9

Onethisch: kuikens wordt bloed afgenomen via nek of vleugel d.m.v. een kleine snee in de vleugel-ader.

Blood will be collected from the vein in the neck or wing (by making a small incision in the wing vein). Aanvraag.

Monsternamen en analyse Halverwege de studie (ongeveer 21-24 dagen na vaccinatie) en aan het einde van de studie zullen van de gevaccineerde kippen via een bloedvat in de nek of vleugel bloedmonsters worden genomen waarin het ggo aanwezig zou kunnen zijn. OB.

Onethisch: Alle kuikens worden aan het eind van de proef gedood en als afval verwijderd.

Gevaar voor besmetting via water en/of bloed:

Water:

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de gentechproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

Het water dat gebruikt is voor het schoonmaken van de stal aan het eind van de proef, zal (indien gewenst) over het land worden verspreid.

The chicken houses will be cleaned and disinfected with a disinfectant, effective against microbiological agents including viruses as commonly used by poultry farms, after disposal of the manure and litter. The wastewater which is produced by cleaning the stables at the end of the study will be processed according to the standard practice on the farm: the waste water will be collected in the manure pit and then distributed (if desired) over the land. All vaccinated chickens that die or will be euthanized during or at the end of the study will be presented for destruction at a rendering plant (Cat. 1 material for disposal at Rendac). Materials such as needles, empty bottles, etc. will be disposed as clinical waste. Aanvraag

De kans is aanwezig dat het afvalwater een geringe hoeveelheid ggo zal bevatten en dat dit via deze weg in het milieu zal terechtkomen.

Ontwerpbeschikking: Het afvalwater geproduceerd gedurende de studie en het door de reiniging van de stal ontstane afvalwater zal worden opgevangen in de mestkelder. De inhoud van de mestkelder zal, indien gewenst, bij de kippenhouder worden uitgereden op het land. De kans is aanwezig dat het afvalwater een geringe hoeveelheid ggo zal bevatten en dat dit via deze weg in het milieu zal terechtkomen.

Bloed:

Besmetting van het GMO in de stal kan alleen plaatsvinden als er bloed gemorst wordt tijdens bloedinzameling.

4.7. Beschrijf hoe bemonstering plaatsvindt en hoe de monsters verder worden verwerkt.

Blood will be collected from the vein in the neck or wing (by making a small incision in the wing vein). Contamination of the GMO in the stable can only take place in case blood is spilled during blood collection . Aanvraag.

Mensen die in aanraking komen met ge-infecteerde vogels kunnen milde conjunctivitis ontwikkelen.

NDV is considered as a class 2 organism. Exposure of humans to infected birds can cause mild conjunctivitis ,

4. Is the donor organism classified under existing Community rules relating to the protection of human health and the environment, such as Directive 90/679/EEC on the protection of workers from risks to exposure to biological agents at work?

Yes (X) No (.)

If yes, specify . Page 10 of 20

According to EU Directive 2000/54/EC, NDV is considered as a class 2 organism . Exposure of humans to infected birds can cause mild conjunctivitis , but NDV otherwise poses no hazard to human health. SNIF blz. 9,10.

Europese registratie.

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de gentechproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

En dit alles voor een Europese registratie! *Om dit vaccin verder te kunnen ontwikkelen is het nodig om studies met grotere groepen dieren in het veld uit te voeren. Hiermee zullen gegevens worden verzameld die nodig zijn voor registratie van het vaccin in de EU.* Brief van Intervet van 9 juli 2015.

Labelen.

Mochten deze kippen later in de supermarkt liggen, dan verzoeken wij u die te labelen als zijnde gevaccineerd met een gentech vaccin. Wij zullen ze zeker niet eten!

Het kan ook anders.

Verrassende relatie gevonden tussen eishaalkleur en ziekteresistentie.

De huidige huisvestingssystemen in de pluimveehouderij vergroten de kans op ziektes door huisvesting van grote groepen kippen op zand. Deze omstandigheden vragen om een robuuste legghen. Selectie voor een recentelijk ontdekt immuun kenmerk is een potentiële strategie om algemene ziekteresistentie van legkippen te verbeteren en dus een robuustere kip te fokken, dat concluderen onderzoekers van Wageningen University in PLOS ONE en Poultry Science. Daarnaast heeft selectie voor dit immuun kenmerk minimale negatieve consequenties voor productie, maar lijkt verrassend genoeg wel een effect te hebben op eishaalkleur.

Fokken voor natuurlijke antilichamen kan dus de strategie zijn om algemene ziekteresistentie te verbeteren. Contactpersoon TVL (Tom) Berghof MSc
bron: Wageningen UR, 26/11/15 Zie bijlage 1 of

<http://journals.plos.org/plosone/article?id=10.1371/journal.pone.0131088> en

<https://www.wageningenur.nl/nl/nieuws/Verrassende-relatie-gevonden-tussen-eishaalkleur-en-ziekteresistentie.htm>

Foto: Wakkerdier. https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Plofkip_en_biologisch_kip.png

Veel A-merken en de eerste supermarkt stappen af van de plofkip (successen Wakker Dier).

Archief. Gegevens en zienswijze plus bezwaar tegen een veterinaire vaccinatiestudie waarin een genetisch gemodificeerd kalkoenen herpes virus (HVT) wordt toegediend aan ééndagskuikens/eieren. De kuikens worden na afloop van de gentechproef gedood. In totaal 60.000 ééndagskuikens/eieren. 10.000 à 12.000 kuikens per stal. ***** LET

OP, Deze site wordt volledig vernieuwd zie www.gentechvrij.nl/ ***** links werken mogelijk niet meer.

Enterococcus cecorum is momenteel één van de meest voorkomende ziektes bij vleeskuikens. Daar zou op de eerste plaats aandacht aan moeten worden geschonken. Vleeskuikens, ook wel smalend "plofkippen" genoemd, groeien zo snel dat het immuunsysteem niet goed kan functioneren met als logisch gevolg dat de dieren eerder ziek kunnen worden. Er zou een verbod op vleeskuikens moeten komen, ook is het dan niet meer nodig, gentech vaccins te ontwikkelen en te vermarkten. <http://www.pluimveeweb.nl/artikelen/2015/08/online-dierenarts-enterococcus-ceco/>

Laatste vraag:

Bij dergelijke gentechproeven is er steeds sprake van een controlegroep. Dit treffen wij in de informatie niet aan.

NB De door Intervet meegestuurde kopieën van wetenschappelijke artikelen zijn slordig gekopieerd en soms niet volledig te lezen.

Wij dringen er bij u op aan geen toestemming te verlenen voor deze gentechproef, te veel is te onzeker en er worden weer een enorm aantal slachtkuikens (=vleeskuikens) opgeofferd voor economisch gewin, terwijl het ook anders kan.

"Any politician or scientist who tells you these (GMO) products are safe is either very stupid or lying." David Suzuki. <http://www.davidsuzuki.org/>

Hoogachtend,

Miep Bos, woordvoester van De Gentechvrije Burgers (The European GMO-free Citizens). Namens Stichting Ekopark, Lelystad, Mevr. Wieteke Moody - van Dort en alle andere Gentechvrije Burgers. Wij zijn een Europees Consumentenplatform. Met ondersteuning van Stichting Natuurwetmoeders, Almere.

Lelystad
www.gentechvrij.nl

Deze zienswijze/open brief is ook te vinden via www.gentechvrij.nl/kriel.html

Bijlagen

Bijlage 1. Verrassende relatie gevonden tussen eischaalkleur en ziekeresistentie.

Bijlage 2. Handtekeningen.

Aanvulling.